

.deb: Balíčkovací formát systému Debian

.deb je přípona souboru, který představuje softwarový balíček systému Debian. Tyto soubory umožňují snadnou instalaci, aktualizaci a odstraňování aplikací. Jsou úzce spjaty s nástrojem **dpkg** (nízkourovňový správce) a systémem **APT** (vysokourovňový správce).

1. Anatomie .deb souboru

Soubor `.deb` je ve skutečnosti standardní archiv typu **ar**, který v sobě ukrývá tři hlavní části:

- **debian-binary**: Textový soubor obsahující verzi formátu (obvykle 2.0).
- **control.tar.gz**: Obsahuje metadata o balíčku (název, verze, architektura) a skripty, které se spouštějí před instalací nebo po ní (`preinst`, `postinst`).
- **data.tar.gz (nebo .xz, .zst)**: Obsahuje samotné soubory aplikace, které se rozbalí do systémových složek (např. do `/usr/bin`, `/etc` nebo `/var`).

2. Správa balíčků: dpkg vs. APT

Při práci s balíčky `.deb` rozlišujeme dva stupně nástrojů:

nízkourovňový: dpkg

Nástroj **dpkg** (Debian Package) pracuje přímo se soubory na disku. Neumí však automaticky stahovat závislosti z internetu.

- `sudo dpkg -i balicek.deb` - Instalace staženého souboru.
- `sudo dpkg -r balicek` - Odstranění balíčku.

vysokourovňový: APT

Nástroj **APT** (Advanced Package Tool) je nadstavba nad `dpkg`. Umí komunikovat s repozitáři na internetu a automaticky vyřešit závislosti (pokud aplikace vyžaduje jinou knihovnu, APT ji najde a nainstaluje).

- `sudo apt install nazev_balicku` - Vyhledá a nainstaluje balíček z repozitáře.

3. Metadata a závislosti

Jednou z největších sil formátu `.deb` je soubor **control**. Ten definuje:

- **Depends:** Seznam balíčků, které jsou nezbytné pro běh aplikace.
- **Recommends:** Doporučené doplňky.
- **Conflicts:** Seznam balíčků, které nesmí být nainstalovány současně s tímto balíčkem.

—

4. Proces instalace

Když instalujete `.deb` balíček, systém provádí následující kroky:

1. ****Rozbalení kontrolních skriptů:**** Zjistí, zda je v systému dostatek místa a zda jsou splněny závislosti.
2. ****Záloha starých souborů:**** Pokud se jedná o aktualizaci.
3. ****Rozbalení dat:**** Soubory se zkopírují na svá místa v hierarchii souborového systému.
4. ****Konfigurace:**** Spustí se skript `'postinst'`, který provede nastavení (např. vytvoření uživatele nebo spuštění služby).

—

5. `.deb` vs. `.rpm`

Vlastnost	<code>.deb</code> (Debian/Ubuntu)	<code>.rpm</code> (Fedora/SUSE/RHEL)
Archivátor	ar	cpio
Nástroj	dpkg / APT	rpm / DNF / Zypper
Rozšíření	Dominantní v cloudu a u desktopů.	Dominantní v podnikovém (enterprise) sektoru.

Související články:

- [Linuxové distribuce: Rodina Debian](#)
- [Teorie správy balíčků](#)
- [Libzypp: Alternativa ze světa SUSE](#)

Tagy: *it linux debian ubuntu apt dpkg package-management*

From:
<https://www.serviceit.cz/> - IT ENCYKLOPEDIÉ

Permanent link:
https://www.serviceit.cz/doku.php?id=it:os:deb_package

Last update: 2026/01/02 20:26



